



המתאם ההומניטרי מטעם האו"ם לשטח הפלסטיני הכבוש
המשרד לתאום הומניטרי של האו"ם – OCHA

דו"ח על המצב ההומניטרי ברצועת עזה

13 – 6 ביולי 2007

נקודות עיקריות

1. היבוא ההומניטרי והמסחרי (דרך כרם שלום וסופה) אל תוך רצועת עזה ממשיך לספק את מרבית צרכי המזון הבסיסיים של האוכלוסיה וזאת למרות הקשיים במעברים. ואולם, נרשם מחסור בטווח רחב יותר של מוצרי מזון.
2. אי היכולת לייבא חומרי גלם הדרושים למגזר התעשייתי ולמגזר הבנייה ברצועה, בנוסף לסגירה פתאומית של כל נתיבי היצוא, הביאו לאובדן מקום העבודה והפרנסה של כ- 65,000 עובדים עזתיים (המפרנסים כ-450,000 נפשות). השווי המצטבר של פרויקטים של בניה, המנוהלים על ידי האו"ם והמגזר הפרטי ואשר הופסקו בשל מחסור בחומרי בניין, מוערך בכ- 370 מיליון דולר אמריקאי.
3. במעבר קרני הופעל מעת לעת מסוע (חגורת שינוע) ליבוא גרגרי חיטה ומזון לבעלי חיים לרצועת עזה.
4. מעבר רפיח סגור מזה 33 ימים ואלפי פלסטינים תקועים מדרום לגבול. אנשי עסקים בכירים המשיכו להיכנס לישראל דרך מעבר ארז.
5. במהלך השבוע שעבר חזרו ונישנו הפסקות חשמל ברצועת עזה וכעת הן מתרחשות במרבית שטחי הרצועה. הפסקות חשמל אלה צפויות להחמיר במידה ולא ימצא פתרון לבעיית ההספק החסר בתחנת הכוח העזתית. נעשים מאמצים להצבת צוות תחזוקה טכני בתחנת הכוח על מנת לתת שירות תקופתי לטורבינות של התחנה.
6. מעבר כרם שלום היה נתון להתקפות חוזרות ונישנות בטילי קסאם ובפגזי מרגמה שנורו על ידי חמושים פלסטינים והדבר הביא לסגירת המעבר. ששה טילי קסאם ו-22 פגזי מרגמה נורו לעבר המעבר, כאשר 10 פגזי מרגמה נורו ב-10 ביולי.
7. 22 טילי קסאם ו-22 פצצות מרגמה נורו על ידי חמושים פלסטינים לעבר שטח ישראל כאשר חמישה מתוכם נחתו בעיר שדרות ב-8 ביולי. לא דווח על פצועים או על נזקים.
8. נרשמה ירידה תלולה במספר מקרי המוות והפציעה שניגרמו ישירות מהסכסוך הישראלי-פלסטיני. חייל צה"ל אחד נהרג ושניים ניפצעו ב-12 ביולי במהלך פשיטה של כוחות צה"ל על מחנה אל בוריג' שבמרכז הרצועה. שני פלסטינים ניפצעו באותו איזור מטיל שנורה ממזל"ט ישראלי. במהלך השבוע שעבר, בין ה-6 וה-13 ביולי לא נהרגו פלסטינים בתקריות שהן תוצאה ישירה של הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

גישה ומעברים

כרם-שלום: המעבר לא נפתח בשישה, ב-12 וב-13 ביולי, וב-10 ביולי הוא נסגר מוקדם בשל ירי פצצות מרגמה על ידי חמושים פלסטינים. שני מטענים הועברו ב-10 ביולי לפני התקרית, ושאר 14 המטענים שהיו אמורים לעבור הופנו על ידי צה"ל למעבר סופה. ב-9 ביולי שלושה מטעני פירות שיועדו לעבור לעזה דרך כרם שלום הושבו ריקם על ידי חמאס.

מעבר סופה: המעבר נותר נקודת הכניסה העיקרית לאספקה הומניטרית המיובאת לרצועה. מעבר סופה נפתח מדי יום (למעט במשך סופי השבוע הישראליים, אז סגורים כל המעברים). ב-9 ביולי עברו במעבר 120 מטענים. 90 אחוזים מהרכישות במימון הבנק העולמי, הכוללות צינורות, אביזרים וציוד נוסף עבור תשתית הביוב בצפון הרצועה הועברו במשך השבוע דרך מעבר סופה.

מעבר קרני: חגורת מסוע אחת בלבד תפקדה ב-10 וב-11 ביולי לייבוא שעורה, חיטה, מזון בע"ח, סויה ותירס. באמצעות החגורה יובאו לרצועת עזה 1,680 טון חיטה. מעבר קרני נותר סגור לייבוא סחורות ומוצרים אחרים.

מעבר ארז: המעבר נותר פתוח מאז ה-4 ביולי למעבר סוחרים פלסטינים בכירים לתוך ישראל. מעבר ארז נותר פתוח למעבר צוותי סיוע בינלאומיים ובמקרים של הפניות רפואיות דחופות לישראל לאחר תאום מוקדם. יש צורך לתאם מול מפקדת הקישור והתיאום הישראלית מעבר של עובדים פלסטינים וזרים המבקשים לעזוב את עזה.

מעבר רפיח: המעבר נסגר מאז ה-10 ביוני, סגירתו מנעה מתושבי הרצועה, המונים כמיליון וחצי פלסטינים, לעזוב או לשוב לרצועה. כ-6,000 פלסטינים נותרו תקועים בצד המצרי של הגבול, בעיירות אל-עריש ושייח' סווייד. כמה מאות אנשים נוספים, בין 400-700, נותרו בקרבת הגבול.

צוות הערכה של האו"ם, בהשתתפות **UNHCR, UNICEF, WFP, WHO** ו-**UNHCR** ביקר באזור ב-3 וב-4 ביולי, ומצא כי אין צורך בסיוע הומניטרי מיידי. נציבות האו"ם לפליטים (**UNHCR**) והצלב האדום הבינ"ל ממשיכים לעקוב אחר ההתפתחויות, ובשבוע הבא ישלח ככל הנראה צוות בדיקה נוסף. מנהלת נפת צפון סיני מפתחת תוכנית חלופית למקרה שהגבול יישאר סגור, ומנגוני ההתמודדות של השוהים יוסיפו להישחק. רוב הפלסטינים משתמשים בחסכוניותיהם כדי לממן את הוצאות האש"ל שלהן, והדבר מעורר חשש שבקרוב הם יזדקקו לסיוע.

ארגון הסהר האדום המצרי סיפק ב-11 ביולי חבילות מזון וערכות היגיינה ליותר מ-100 פלסטינים השוהים בשדה התעופה באל-עריש.

נחל עוז: צינורות הדלק נפתחו מדי יום למעט שבת, וסיפקו דיזל, דלק וגז בישול לרצועה.

זמינות ונגישות של מזון בתוך הרצועה

ההחלטה על סוגי המוצרים המסחריים שיש צורך לייבא לתוך הרצועה מתקבלת לאחר שיחות תאום בין סוחרים ישראלים ופלסטינים, בהתבסס על דרישות הצד הפלסטיני. כאשר מתקבלת החלטה בין הסוחרים, נשלחת הרשימה שהורכבה למחלקה הכלכלית של משרד התיאום והקישור (**DCL**) במעבר ארז. הרשימה מועברת לנציגי ה-**DCL** במעברים סופה וכרם שלום, המפקחים על כניסת הסחורה לתוך עזה.

ארגון המזון העולמי (ה-**WFP**) עוקב אחר רמת הביטחון במזון וההיצע הזמין בשווקים בעזה. הארגון פרסם ב-11 ביולי דו"ח המתבסס על נתוני הייבוא השבועיים, ולפי דו"ח זה קיים בעזה מחסור בקמח חיטה, קיטניות, אבקת חלב ואבקת חלב לתינוקות ושמן צמחי. כמו כן קיימים מחסורים בתחום החקלאי, של דשן, קוטלי מזיקים, וזירעונים הדרושים בהתקרב עונת הזריעה לקראת העונה החקלאית הבאה. המחסור של מוצרים אלה לצד סגירת השוק לייצוא, מביאים לכך שחקלאים רבים לא יוכלו לזרוע יבולים לקראת עונת 2008, והדבר ישפיע על התנובה הצפויה ועל ההכנסה מחקלאות

מחירי הירקות נותרו גבוהים, במיוחד מחיריהם של למונים ומלפפונים, ומחיר הבשר הטרם והקפוא עולה בהדרגה משום יבוא הבקר נעצר. מחיר מזון החיות התייקר ב-51 אחוזים בהשוואה לרמתו לפני הסגר, ומחיר מזון העופות התייקר ב-17 אחוזים. בניגוד לכך מחיר העגבניות ממשיך לצנוח, ב-33 אחוזים מחוץ לעיר עזה, וב-17 אחוזים בתוך העיר, בשל הצטברות עודפים המיועדים לייצוא, שהפך לבלתי אפשרי.

במהלך השבוע האחרון ארגון אונר"א המשיך לייבא לרצועה חלב מלא, ו-312 טון הועברו דרך מעבר סופה. שלוש טחנות הקמח מהן רוכש הארגון קמח קיבלו עד ה-10 ביולי 805 טון חיטה.

אנשי הארגון חוששים שלא יוכלו לחדש את מלאי המזון לפני הסבב הבא של חלוקת המזון, שאמור להתקיים באחד בספטמבר. בשלושת השבועות האחרונים אונר"א ייבא לרצועה כ-15 אחוזים ממכסת המזון. תהליך היבוא הנוכחי גוזל זמן וכסף רב בשל הצורך להניח את כל האספקה המיובאת דרך מעבר סופה על משטחים. (כשהאספקה ניכנסת דרך מעבר קרני הסחורה מוטענת במכולות הניכנסות בשלמותן, ללא צורך במשטחים המייקרים ומאיטים את התהליך).

אם מעבר קרני יישאר סגור למעבר מכולות, אונר"א חושש שלא יוכל לקבל את כל האספקה הנחוצה דרך מעברים אחרים, לפני תאריך היעד שחל בראשון בספטמבר.

המגזר הפרטי

הקושי המתמשך שנוצר בשל מחסור מתמשך בחומרי גלם, היעדר שוק לייצוא, וחוסר יכולת לעמוד בהתחייבויות חוזיות ללקוחות, מאלץ חברות לפטר עשרות אלפי שכירים במגזר התעשייתי ובמגזר הבנייה.

לפי נתוני איגוד התעשיינים הפלסטיני (PIA) רק 780 חברות תעשייתיות פועלות כיום בעזה, מתוך 3,900 חברות שפעלו ביוני 2005. מספר המועסקים צנח מ-35 אלף ל-4,200, ונתון זה כולל את העובדים בענפי הריהוט, הטקסטיל, ההלבשה והמזון. 76 אחוזים מהריהוט המיוצר, ו-90 אחוזים מההלבשה מיועדים לייצוא.

במגזר הבנייה פועלות כרגע 50 חברות, בהשוואה ל-120 שפעלו בינואר 2007, לפי נתוני איגוד הקבלנים הפלסטיני. 35 אלף עובדי בניין פוטרו מעבודתם מתוך 42 אלף העובדים במגזר. מגזר הבנייה אינו נשלט על ידי שיקולי ייצוא כמו המגזר התעשייתי. הצמצום הנוכחי בפעילותו נובע מהמחסור בחומרי גלם מיובאים.

יותר מ-65 אלף עובדים שכירים איבדו את עבודתם במגזר התעשייתי ובבניין והפכו למובטלים והדבר משפיע על כ-450 אלף נפשות התלויות בהם לפרנסתן. בענף התעשייה התחרותי קיים חשש שהפרת התחייבויות חוזיות עם לקוחות תגרום נזק ארוך טווח למוניטין החברות העזתיות. הסגר המתמשך על גבולות עזה עלול להוביל לברירה רחבת היקף של הלקוחות, חברות המסוגלות לעבור למצריים או למקום אחר. תופעה זו תוסיף לחתור תחת הבסיס הרעוע גם כך של הכלכלה הפלסטינית.

בריאות

משרד הבריאות הפלסטיני חושש מהמחלוקת סביב סוגיית ימי העבודה הרשמיים וסופי השבוע. ממשלת החירום שהקים הפת"ח, בהנהגת הנשיא אבו מאזן (מחמוד עבאס) הכריזה

שסוף השבוע הרשמי יחול בימים שישי ושבת מדי שבוע, כנהוג במגזר הפרטי בגדה ואילו הרשויות בעזה קבעו כי שבוע העבודה נמשך שישה ימים, ויום המנוחה השבועי יחול ביום שישי בלבד.

מתקני הבריאות הראשוניים והשניוניים של משרד הבריאות הפלסטיני ברצועת עזה – מרפאות קהילתיות ובתי"ח ממשלתיים - מתפקדים ללא הפרעות בולטות. שבע מרפאות ראשוניות המנוהלות על ידי שירותי הבריאות הצבאיים, שהוקמו עבור אנשי מנגנון הביטחון של הרש"פ, נותרו סגורות מאז העימותים בין הפלגים בעזה. ארגון הבריאות העולמי דיווח ששירותי הבריאות לאסירים ניתנים כיום על ידי רופא אחד בלבד. משרד הבריאות הפלסטיני מדווח על מחסור באספקה רפואית, הכולל מחסור של כ-20 אחוזים בפריטים שונים הנמצאים ברשימת התרופות החיוניות בבתי המרקחת העיקריים בעיר עזה.

צוות של ארגון הצלב האדום הבינלאומי שביקר בעזה הביע חשש ממצב הציוד הכירורגי בבתי החולים בעזה, והדגיש את הצורך בתיקון ושדרוג הציוד הקיים.

נכון להיום ייבוא של תרופות, מוצרי צריכה מתכלים וציוד רפואי מסוגים שונים, מתבצע דרך המעברים כרם-שלום וארז. ארגון **MSF** (רופאים ללא גבולות) ייבא 300 ק"ג אספקה רפואית דרך מעבר ארז ב-10 ביולי.

ב-8 ביולי דווח בתקשורת ש-28 פלסטינים מתו במצריים שעה שהמתינו להיכנס לעזה דרך מעבר רפיח. דיווחים אלה אינן מדויקים. ארגון הבריאות העולמי בדק ומצא כי -24 פלסטינים מתו מאז תחילת הסגר ביוני, שלושה מתו בתאונת דרכים, 20 מתו במהלך אשפוז בבתי חולים במצריים, ואחד מת שעה ששהה בגבול. רובם של אלו שמתו בבתי חולים היו חולים שהופנו למצריים לקבלת טיפול רפואי. כל הגופות הושבו לרצועת עזה דרך מעבר כרם שלום, בתיאום עם משרד התיאום והקישור בארז. ארגון הצלב האדום הבינלאומי, בשיתוף פעולה עם ארגון הסהר האדום המצרי, ממשיך לעקוב אחר מצב הבריאות של השוהים בצד המצרי של הגבול.

הארגון ממשיך לטפל בהפניית חולים מעזה לישראל דרך מעבר ארז. בין ה-19 ליוני ל-8 ביולי עברו יותר מ-250 חולים ו-60 אמבולנסים.

המצב הנפשי

ארגון יוניצ"ף הדגיש את ההשפעה הנפשית השלילית שיש לעימותים הפנימיים בעזה על הילדים ברצועה. בהתבסס על נתונים שהתקבלו בשלושה מרכזים שונים, בחודש יוני טופלו 178 מקרים, ומדובר בנתון הגבוה פי שניים מהנתון המקביל בחודש מאי. בנוסף, התקבלו 305 שיחות טלפון למוקד הסיוע הנפשי שמפעיל "קו-חם", פי ארבעה ממספר השיחות בחודש מאי.

ארגון יוניצ"ף מדווח שמטפלים ואנשי מקצוע הבחינו בסימני מצוקה ותשישות בולטים בקרב הילדים, הכוללים סיוטים, היפר-אקטיביות, התנהגות פסיבית-אגרסיבית, ופחדים לא רציונאליים. אחד הארגונים הנתמכים על ידי אונר"א דיווח על ארבעה מקרים בהן ילדים בני 12-13 סבלו מהתקף אילמות זמנית. אנשי מקצוע גילו כי ילדים אלה חזו במספר הוצאות פומביות להורג בבית-לאהייה, ולפי חוות דעתם זהו הגורם לאילמות.

תשתיות

תחנת הכוח של עזה

תפוקת החשמל המוגבלת של תחנת הכוח של עזה הביאה להפסקות חשמל גוברות ברחבי הרצועה במהלך השבוע האחרון. הפסקות החשמל נמשכו 3-5 שעות מדי יום. מצב זה התעורר בשל הצריכה העונתית הגוברת בצד המחסור הקבוע בחשמל. שנאי נוסף שבאפשרותו להוסיף 15 MW לתפוקת החשמל של תחנת עזה נמצא כרגע במצריים. טורבינה נוספת נסגרה (עקב אי מתן שירות תקופתי), וטורבינה שנייה נמצאת אף היא בסכנת סגירה אם לא תתוחזק כנידרש. כרגע נעשים מאמצים להביא צוות טכני לרצועת עזה במטרה לבצע את הטיפול התקופתי הדרוש לטורבינות.

המתקן לטיפול בשפכים בבית-לאהייה

כל פעולות הפיתוח במתקן, בהן התקנת צינור לחץ וחיזוק החומות, הופסקו ב-2 במאי, למעט שאיבת אגן הניקוז הגדול. הפעולות נפסקו בשל מחאת הקהילה המקומית על כך שמתקן השפכים לא הועתק לאתר חלופי, כפי שהובטח על ידי הרש"פ בעקבות ההצפות האחרונות.

שאיבת אגן הניקוז הגדול לבריכות החירום החדשות נמשכה בעזרת סיוע חירום שהגיש יוניצ"ף. מי הביוב נשאבו בקצב של 14 אלף מטר מעוקב ליום. רשות המים האזורית ביישובי חוף עזה (CMWU - Coastal Municipalities Water Utility) מציעה להתקין משאבות ניידות שיוכלו להגביר את קצב השאיבה ל-24 אלף מטרים מעוקבים ביום.

על פי דו"ח שחיבר לאחרונה צוות יועצים מומחים, גדות אגן הניקוז הינן בטוחות במהלך הקיץ, למעט שטח בגודל 300 מטרים. ואולם, אם עבודות הפיתוח לא יחודשו, הצוות חושש שגדות האגן עלולות להתמוטט בחורף, ולהציף את האזורים הסמוכים.

הבנק העולמי ורשות המים ייבאו לעזה דרך מעבר סופה ציוד עבור המתקן החדש.

מחסור בדלק

משרד האוצר הפלסטיני ומשרד הנשיא לא שילמו את חשבונות הדלק עבור החודשים מארס ואפריל, ומשום כך אין באפשרות רשות המים של יישובי חוף עזה לרכוש דלק מהספקים הרגילים. המחסור בדלק משפיע על שאיבת המים מהבארות, ומאלץ את הרשות להשתמש בגנראטורים חשמליים שנועדו לגיבוי, וזאת בשל אספקת חשמל לא מספקת מתחנת הכוח של עזה.

ארגוני סיוע בינלאומיים נאלצו להתערב ולסייע לרשות המים. הצלב האדום סיפק 20 אלף ליטרים של דלק, יוניצ"ף סיפק 50 אלף, וארגון OXFAM סיפק 40 אלף. רשות המים מקבלת בד"כ אספקה דרך תוכנית ESSP והיא זקוקה ל-250 אלף ליטרים של דלק מדי חודש.

אונר"א הכריז ב-9 ביולי כי הבנייה בכל מיזמי הבנייה המנוהלים על ידו הופסקה בשל המחסור בחומרי גלם. השעיית המיזמים שהיקפם כ-93 מיליון דולר, תשפיע על היכולת של הסוכנות לבנות ולשקם מבני מגורים לפליטים, בתי ספר, מרכזים קהילתיים, מתקני מים וסניטציה, ומתקנים רפואיים. חלק מהמיזמים קצובים בזמן, ולפיכך עיכוב בנייתם של בתי ספר חדשים יוביל להגדלת הצפיפות בכיתות הקיימות.

המשרד לתאום הומניטרי של האו"ם – OCHA

ת.ד. 38712 ירושלים, טל: 582 5853 /9962 – 02 ochaopt@un.org